

Комисијата за заштита на конкуренцијата врз основа на член 28 и член 19 став (1) точка 2) од Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10, 136/11, 41/2014, 53/16 и 83/18), а постапувајќи по известувањето за концентрација поднесено од Комерцијална Банка АД Скопје, со седиште на ул. Васил Иљоски бр. 3, Скопје, на седницата одржана на ден 21.08.2024 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

1. Се утврдува дека концентрацијата со која Комерцијална Банка АД Скопје, со седиште на ул. Васил Иљоски бр. 3, Скопје стекнува целосна контрола над Стопанска Банка АД Битола, со седиште на ул. Добривое Радосављевиќ бр. 21, Битола, преку јавна понуда за преземање, иако потпаѓа под одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и **е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата во смисла на член 19 став (1) точка 2) од Законот за заштита на конкуренцијата.**

2. Се задолжува подносителот на известувањето за концентрација да плати административна такса за известување за концентрација во износ од 6.000,00 ден. и за решението во износ од 30.000,00 ден., по тарифен број 34 од Законот за административни такси („Службен весник на Република Македонија“ бр.17/93, 20/96, 7/98, 13/01, 24/03, 19/04, 61/04, 95/05, 7/06, 70/06, 92/07, 88/08, 130/08, 6/10, 145/10, 17/11) на сметка на Буџетот на Република Северна Македонија бр. 100000000063095, уплатна сметка 840...03161, приходна шифра и програма 72231300.

3. Тужбата за поведување на управен спор не го одлага извршувањето на решението.

Образложение

Согласно член 15 од Законот за заштита на конкуренцијата, на ден 12.08.2024 година, а дополнето на 15.08.2024 година до Комисијата за заштита на конкуренцијата (во понатамошниот текст: Комисија) беше доставено известување за концентрација од страна на Комерцијална Банка АД Скопје, со седиште на ул. Васил Иљоски бр. 3, Скопје со која Комерцијална Банка АД Скопје

стекнува целосна контрола над Стопанска Банка АД Битола, со седиште на ул. Добривое Радосављевиќ бр. 21, Битола, преку јавна понуда за преземање.

Комисијата започна со испитување на Известувањето со денот на неговиот прием и врз основа на податоците доставени во Известувањето за концентрација, дополната и прилозите кон истото, го утврди следното:

1. Учесници во концентрацијата: фирма, седиште и предмет на работење:

а) Комерцијална Банка АД Скопје, со седиште на ул. Васил Иљоски бр. 3, со претежна дејност: друго монетарно посредување односно вршење на следните финансиски активности:

- Прибирање депозити и други повратни извори на средства;
- Кредитирање во земјата вклучувајќи и факторинг и финансирање комерцијални трансакции;
- Кредитирање во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање комерцијални трансакции;
- Издавање и администрирање платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници);
- Менувачки работи;
- Платен промет во земјата и во странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
- Брз трансфер на пари;
- Издавање платежни гаранции, авали и други форми на обезбедување;
- Изнајмување сефови, остава и депо;
- Тргување со инструменти на пазарот на пари;
- Тргување со девизни средства;
- Тргување со хартии од вредност;
- Тргување со финансиски деривати;
- Давање услуги на чување имот на инвестициски и пензиски фондови;
- Чување хартии од вредност за клиенти;
- Продажба на полиси за осигурување;
- Обработка и анализа на информации за кредитната способност на правни лица;
- Продажба на удели во инвестициони фондови;
- Застапување во осигурување;
- Други финансиски услуги утврдени со закон што може да ги врши само банка.

Поврзани друштва каде што Комерцијална Банка АД Скопје остварува контрола, односно има значајно или мнозинско учество:

- Друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови КБ ИНВЕСТ АД Скопје (КБ ИНВЕСТ АД Скопје) со службена адреса на ул. „Св. Кирил и Методиј“ бр.50, Скопје, со предмет на работење Дејности на управување на фондови

б) Стопанска Банка АД Битола, со седиште на ул. Добривоје Радосављевиќ бр. 21, Битола, со претежна дејност: друго монетарно посредување односно вршење на следните финансиски активности:

- Прибирање депозити и други повратни извори на средства;
- Кредитирање во земјата вклучувајќи и факторинг и финансирање комерцијални трансакции;
- Кредитирање во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање комерцијални трансакции;
- Издавање и администрирање платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници);
- Менувачки работи;
- Платен промет во земјата и во странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
- Издавање платежни гаранции, авали и други форми на обезбедување;
- Изнајмување сефови, остава и депо;
- Тргување со инструменти на пазарот на пари;
- Тргување со девизни средства, што вклучува и тргување со благородни метали;
- Посредување во склучување договори за кредити и заеми
- Обработка и анализа на информации за кредитната способност на правни лица.

2. Правна форма на концентрацијата

Правна форма на концентрацијата е стекнување на контрола во смисла на член 12 став (1) точка 2) од Законот за заштита на конкуренцијата.

Преземачот, односно Комерцијална Банка АД Скопје има намера да изврши преземање на целното друштво Стопанска Банка АД Битола согласно Законот за преземање на акционерски друштва.

По успешното завршување на понудата за преземање, распределбата на откупените акции ќе биде извршена на начин што Комерцијална Банка АД Скопје ќе ги поседува сите 390.977 обични акции издадени од Стопанска Банка АД Битола. Со други зборови, Комерцијална Банка АД Скопје ќе поседува 100-процентна контрола врз Стопанска Банка АД Битола.

Врз основа на горенаведеното, Преземачот на 01.08.2024 година ја известил Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, Комисијата за заштита на конкуренцијата, Македонска берза на хартии од вредност АД Скопје и органот на управување на Стопанска Банка АД Битола за својата намера да даде понуда за преземање на целното друштво, а воедно истата ја објавил во дневниот весник Слободен печат на 05.08.2024 година и во Службен весник на РСМ бр.162 од 06.08.2024 година.

Согласно одредбите од Законот за преземање на акционерски друштва, Преземачот има обврска во рок од 30 дена од објавувањето на намерата за преземање, да поднесе барање до Комисијата за хартии од вредност за да добие дозвола за објавување на Понудата за преземање на целното друштво. Согласно член 17 од Законот за преземање на акционерски друштва, покрај останатата потребна документација, Преземачот е должен кон Барањето за дозвола за Понуда за преземање да достави и Решение, односно согласност од Комисијата за заштита на конкуренцијата.

По добивањето на дозволата за понуда за преземање од Комисијата за хартии од вредност, Преземачот има обврска да ја објави истата во најмалку еден дневен весник и во Службен весник на РСМ. По завршувањето на рокот за прифаќање на Понудата за преземање, доколку истата се прогласи за успешна, Преземачот ќе може да се стекне со акциите за кои акционерите потпишале изјава со која ја прифатиле Понудата за преземање на Преземачот.

3. Правен основ на концентрацијата

-Одлука за дефинирање намера и давање на понуда за преземање на сите обични акции со право на глас издадени од Стопанска Банка АД Битола, архивски заведена под бр. 02-180-107/1 од 01.08.2024 година;

-Понуда за преземање на акционерско друштво согласно Законот за преземање на акционерски друштва, за која што Преземачот има обврска претходно да добие дозвола од Комисијата за хартии од вредност пред истата да ја објави во јавност.

4. Вкупен годишен приход на учесниците во концентрацијата

Вкупниот годишен приход на Комерцијална Банка АД Скопје остварен со продажба на стоки и/или услуги на светскиот пазар за 2023 година изнесува xxx¹ евра или во денарска противвредност xxx денари.

Вкупниот годишен приход на Комерцијална Банка АД Скопје остварен со продажба на стоки и/или услуги на пазарот во Република Северна Македонија за 2023 година изнесува xxx евра или во денарска противвредност xxx денари.

Вкупниот годишен приход на Стопанска Банка АД Битола остварен со продажба на стоки и/или услуги во Република Северна Македонија за 2023 година изнесува xxx евра или во денарска противвредност xxx денари.

Стопанска Банка АД Битола не остварува приходи од продажба на стоки и/или услуги на светскиот пазар надвор од Република Северна Македонија.

¹ Податоците се деловна тајна
Среден курс на НБРСМ на 31.12.2023 година 1 евро=61,4950 денари

Заедничкиот вкупен годишен приход на претпријатијата учесници во концентрацијата остварен со продажба на стоки и услуги на светскиот пазар го надминува износот од 10 милиони евра во денарска противвредност и еден од учесниците е регистриран во Република Северна Македонија. Дополнително, заедничкиот вкупен годишен приход на претпријатијата учесници во концентрацијата остварен со продажба на стоки и услуги на пазарот во Република Северна Македонија го надминува износот од 2,5 милиони евра во денарска противвредност. Следствено, известената концентрација е предмет на одобрение од страна на Комисијата за заштита на конкуренцијата согласно член 14 став (1) точка 1) и 2) од Законот за заштита на конкуренцијата.

5. Релевантни пазари

5.1. Релевантен пазар на производ

Основната дејност на Комерцијална Банка АД Скопје и Стопанска Банка АД Битола претставува друго монетарно посредување.

Комерцијална банка АД Скопје е универзална банка која нуди широк спектар на банкарски услуги, почнувајќи од прибирање депозити, одобрување кредити на правни и на физички лица, издавање банкарски картички, услуги во домашниот и во меѓународниот платен промет, електронско и мобилно банкарство, па сè до активности како посредување во купопродажба на девизи, хартии од вредност, форфетирање и друго. Своите активности Комерцијална банка АД Скопје ги реализира доминантно на банкарскиот пазар во Република Северна Македонија. Со широката мрежа на експозитури и филијали, распространета на територијата на целата земја, Комерцијална банка АД Скопје на граѓаните и на компаниите им нуди широк спектар на традиционални и дигитални банкарски производи и услуги со цел да одговори на сè што е важно за нивните лични и корпоративни финансии. Во функција на извршување брзи и ефикасни меѓународни услуги за своите клиенти, Банката има воспоставено кореспондентски односи со 465 банки во 70 земји во светот.

Двете банки делуваат во рамки на банкарскиот пазар во Република Северна Македонија. Согласно најновите објавени податоци од НБРСМ, банкарскиот систем на Република Северна Македонија го сочинуваат 13 банки поделени во три групи (5 големи, 3 средни и 5 мали) според критериумот големина на активата и 2 штедилници кои имаат занемарливо учество на пазарот. Комерцијална банка АД Скопје спаѓа во групата на големи банки додека Стопанска Банка АД Битола спаѓа во групата на мали банки.

Според подносителот, со оглед на поклопувањето на финансиските активности кои ги вршат двете банки, релевантниот пазар на производ може да се дефинира на следниот начин и тоа:

1. Релевантен пазар на прибирање на депозити и други повратни извори на средства
2. Релевантен пазар на кредитирање во земјата, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции
3. Релевантен пазар на издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници
4. Релевантен пазар на менувачко работење и
5. Релевантен пазар на платен промет во земјата

5.2. Релевантен географски пазар

Релевантен географски пазар е територијата на Република Македонија.

Комерцијална банка АД Скопје располага со развиена деловна мрежа која со состојба на 31.12.2023 година се карактеризира со голема покриеност преку мрежата на 11 филијали (во Прилеп, Охрид, Гостивар, Тетово, Битола, Велес, Куманово, Кавадарци, Кочани, Штип и Струмица), и 47 експозитури во сите поголеми градови и економски значајни региони во земјата. Од вкупниот број експозитури 30 се лоцирани во Скопје и 17 се регионални, под надлежност на филијалите. Од 30-те експозитури во Скопје, една е целосно дигитализирана експозитура со работно време 24/7 и седум се големи експозитури со 24/7 дигитални зони. Покрај тоа, една филијала и четири регионални експозитури располагаат со 24/7 дигитални зони.

Брзорастечката мултиканална дистрибутивна мрежа составена е од ПОС терминали, банкомати, дигитални киосци за безготовинско плаќање, Електронско банкарство (за физички и правни лица; денарско и девизно), телефонско банкарство, мБанка и мБанкаКо мобилни апликации (за физички и правни лица).

Комерцијална банка АД Скопје располага со најголема мрежа на банкомати во земјата, односно 176 активни банкомати заклучно со декември 2023 година (174 заклучно со декември 2022). Исто така располага со вкупно 5.873 продажни места со ПОС терминали заклучно со декември 2023.

Деловната мрежа е поддржана со најсовремена целосно интегрирана ИТ инфраструктура со реален приказ на трансакциите.

Мрежата на Стопанска Банка АД Битола вклучува 19 организациски единици - експозитури и еден шалтер поделени по региони, и тоа:

- Регион 1 – Експозитури во Скопје (Бисер, Македонија, Систина, Млечен) и во Велес, Кавадарци, Прилеп, Охрид, Ресен, Централа Битола;

- Регион 2 – Експозитури во Скопје (НБРМ, Лептокарија, ГТЦ) и во Струмица, Гевгелија, Тетово, Стара зграда - Битола, Демир Хисар, Болница Битола и Шалтер Општина Битола.

Банката исто така има мрежа од 46 банкомати лоцирани во 11 градови во земјата.

6. Пазарни удели на релевантниот пазар пред и по спроведување на концентрацијата

6.1. Релевантен пазар на прибирање на депозити и други повратни извори на средства

	Учество на КБ во банкарски систем	Учество на СББ во банкарски систем	Вкупно учество на КБ и СББ во банкарски систем
	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
Вкупно	20-30%	0-5%	20-30%
- депозити на нефинансиски друштва (правни лица	20-30%	0-5%	20-30%
- депозити на домаќинства	20-30%	0-5%	20-30%
- депозити на останати клиенти	20-30%	0-5%	30-40%

Комерцијална Банка АД Скопје на пазарот на прибирање на депозити и други повратни извори на средства има пазарно учество од 20-30%, односно 20-30%, 20-30% и 20-30% додека Стопанска Банка АД Битола има пазарно учество од 0-5 % односно 0-5 %, 0-5 % и 0-5 %, па оттука на релевантниот пазар ќе имаат заедничко пазарно учество од 20-30% односно 20-30%, 30% и 30-40%.

6.2. Релевантен пазар на кредитирање во земјата, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции

	Учество на КБ во банкарски систем	Учество на СББ во банкарски систем	Вкупно учество на КБ и СББ во банкарски систем
	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
Вкупно	10-20%	0-5%	10-20%
- кредити на нефинансиски друштва (брuto)	10-20%	0-5%	10-20%

- кредити на домаќинства (бруто)	10-20%	0-5%	10-20%
----------------------------------	--------	------	--------

Комерцијална Банка АД Скопје на пазарот на кредитирање во земјата, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции има пазарно учество од 10-20%, односно 10-20% и 10-20% додека Стопанска Банка АД Битола има пазарно учество од 0-5 % односно 0-5% и 0-5%, па оттука на релевантниот пазар ќе имаат заедничко пазарно учество од 10-20% односно 10-20% и 10-20%.

6.3. Релевантен пазар на издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници)

	Учество на КБ во банкарски систем	Учество на СББ во банкарски систем	Вкупно учество на КБ и СББ во банкарски систем
	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
Вкупно парични картички	10-20%	0-5%	10-20%

Комерцијална Банка АД Скопје на пазарот на издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници) има пазарно учество од 10-20% додека Стопанска Банка АД Битола има пазарно учество од 0-5 %, па оттука на релевантниот пазар ќе имаат заедничко пазарно учество од 10-20%.

6.4. Релевантен пазар на менувачко работење

	Учество на КБ во банкарски систем	Учество на СББ во банкарски систем	Вкупно учество на КБ и СББ во банкарски систем
	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
Вкупно менувачко работење	0-5%	0-5 < %	0-5 < %

Комерцијална Банка АД Скопје на пазарот на менувачко работење има пазарно учество од 0-5% додека Стопанска Банка АД Битола има пазарно учество под 0-5%, па оттука на релевантниот пазар ќе имаат заедничко пазарно учество од 0-5%.

6.5. Релевантен пазар на платен промет во земјата

	Учество на КБ во банкарски систем	Учество на СББ во банкарски систем	Вкупно учество на КБ и СББ во банкарски систем
	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
Вкупен платен промет во земјата	30-40%	0-5%	30-40%

Комерцијална Банка АД Скопје на пазарот на платен промет во земјата има пазарно учество од 30-40% додека Стопанска Банка АД Битола има пазарно учество под 0-5 %, па оттука на релевантниот пазар ќе имаат заедничко пазарно учество од 30-40%.

Дополнително, според подносителот, доколку се земат во предвид нето приходите од камати, нето приходите од провизии, останати приходи и вкупни приходи, може да се забележи дека пазарното учество на двете банки по спроведување на концентрацијата ќе изнесува 20-30% односно 10-20%, 20-30% и 20-30%.

	Стопанска банка АД Битола	Комерцијална банка АД Скопје	Вкупно приходи Стопанска банка АД Битола и Комерцијална банка АД Скопје	Вкупно приходи на ниво на банкарски и систем	Учество на приходите на Стопанска банка АД Битола во банкарски от систем	Учество на приходите на Комерцијална банка АД Скопје во банкарски от систем	Вкупно учество на приходите на Стопанска банка АД Битола и Комерцијална банка АД Скопје во банкарскиот систем
Нето приходи од камата	x	x	x	x	0-5%	20-30%	20-30%
Нето приходи од провизии	x	x	x	x	0-5%	10-20%	10-20%
Останати приходи	x	x	x	x	0-5%	10-20%	20-30%
Вкупно приходи	x	x	x	x	0-5%	10-20%	20-30%

Комисијата го остава отворено прашањето дали постои единствен релевантен пазар на прибирање на депозити и други повратни извори на средства, или постојат одделни релевантни пазари на депозити на домаќинства и депозити на правни лица, исто така Комисијата го остава отворено прашањето дали постои единствен релевантен пазар на кредитирање или постојат

одделни релевантни пазари на кредитирање на домаќинства и кредитирање на правни лица, бидејќи било која алтернативна дефиниција да се земе, тоа нема да доведе до поинаква оценка на концентрацијата.

7. Оценка на концентрацијата

Комисијата за заштита на конкуренцијата, имајќи ги предвид критериумите од член 17 став (2) и став 3) од Законот за заштита на конкуренцијата и Насоките за оценка на хоризонталните концентрации оцени дека пријавената концентрација, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, е во согласност со истиот, бидејќи нема за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминатната позиција на учесниците.

По извршената концентрација нема да дојде до значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминатната позиција на учесниците, бидејќи по концентрацијата, заедничкото пазарно учество на учесниците во концентрацијата на релевантните пазари изнесува под 40%.

По спроведување на концентрацијата пазарното учество на Комерцијална Банка АД Скопје незначително ќе се зголеми (најмногу за 0-5%) и ќе остане под 40% на секој одделен релевантен пазар.

Имајќи ја предвид ваквата оценка на концентрацијата, Комисијата одлучи како во диспозитивот на ова решение, согласно член 20 став (1) точка 2) од Законот за заштита на конкуренцијата.

Упатство за правно средство: Против ова решение може да се поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд во рок од 30 дена од денот на неговото доставување.

**Претседател
Ана Николоска**